

Motion till riksdagen 2013/14:Sf366

**av Clas-Göran Carlsson och Carina Adolfsson
Elgestam (S)**

Uppehållstillstånd för afghanska tolkar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen senast den 1 mars 2014 ska redogöra för riksdagen för de konkreta åtgärder som har vidtagits – och planeras att vidtas – av behöriga myndigheter i syfte att garantera ett effektivt skydd för de lokalanställda tolkar som används av Försvarsmakten innan de svenska trupperna drar sig tillbaka från Afghanistan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen senast den 1 mars 2014 ska återkomma till riksdagen med de förslag till lagändringar som krävs för att garantera ett effektivt skydd för den lokalanställda nyckelpersonal som används av Försvarsmakten vid utlandsoperationer.

Motivering

Under sommaren 2012 sökte 24 afghanska tolkar, vilka arbetar åt de svenska styrkorna i Mazar-e-Sharif, asyl i Sverige. Detta gjorde de i ljuset av de allvarliga risker som de kommer att utsättas för när det internationella samfundet drar sig tillbaka från Afghanistan år 2014. Under oktober 2012 lades en allmän motion (2012/13:Sf300) fram om att uppehållstillstånd bör beviljas för dessa tolkar.

Enligt vad Migrationsverket uppgivit i medierna krävs dock en lagändring för att tolkarna ska få komma till Sverige, eftersom dagens regler inte anses kunna medge asyl i förebyggande syfte, eller till en hel grupp på samma gång. Någon möjlighet för hur en individuell prövning ska ske om man har skyddsbehov har däremot inte redovisats.

Fel! Okänt namn på

Mot bakgrund av Migrationsverkets ställningstagande om att myndighetens nuvarande befogenheter inte ger någon möjlighet att bevilja tolkarna uppehållstillstånd, föreslogs det i motionen att en översyn bör initieras som handlar om hur skyddet för tolkar som används av Försvarsmakten kan förstärkas.

I april 2013 konstaterade socialförsäkringsutskottet (betänkande 2012/13:SfU7) att "Försvarsmakten anser att denna grupp är särskilt utsatt och att andra myndigheter bör överväga möjligheten att ge stöd". Utskottet klargjorde även att det hade "full förståelse för motionärernas önskan att skydda de lokalanställda tolkarna i Afghanistan". Trots detta avlog utskottet motionen med motiveringen att "eftersom frågan bereds i Regeringskansliet anser dock utskottet att resultatet av denna beredning bör avvaktas och att riksdagen därför inte nu bör göra ett uttalande i frågan".

Sedan dess har regeringen ännu inte återkommit till riksdagen med några resultat av den förevarande beredningen. Migrationsverket har för sin egen del i medierna angivit att den enda möjligheten som beaktas är det program för vidarebosättning som styrs av FN:s flyktingorganisation, UNHCR (kvotflyktingprogrammet).

Det åligger därför regeringen att redogöra för riksdagen vad detta förslag skulle innebära för de personer som har tjänstgjort med våra styrkor och ansökt om vårt skydd. Det kan i sammanhanget konstateras att det förslag som har redogjorts för i media kräver att tolkarna tar sig till ett tredjeland, eftersom kvotflyktingprogrammet inte är tillgängligt för personer som befinner sig i sitt hemland. Det finns dock ingen garanti för att tolkarna kommer att beviljas visering av något tredjeland för inresan.

Under alla omständigheter kan själva resan utsätta tolkarna för ytterligare och ökade risker: utöver riskerna i Afghanistan är grannländerna (Kina, Pakistan, Iran, Turkmenistan, Uzbekistan, Tadzjikistan) antingen instabila, eller så erbjuder de inte skydd för flyktingar, eller så har de redan svårt att hantera de stora antal flyktingar som reser in.

Det finns inte heller några garantier för att UNHCR kommer att möjliggöra bosättning i Sverige för just dessa 24 tolkar eller i något annat säkert land, detta med tanke på hur många andra flyktingar som redan är i behov av UNHCR:s hjälp i området. Redan i januari 2013 bistod UNHCR mer än 850 000 flyktingar med hjälp på plats i Iran, och nära 2,5 miljoner flyktingar på plats i Pakistan (där de 1,6 miljoner afghanska flyktingarna utgör, enligt UNHCR, "världens största och mest långvariga flyktingbefolkning"). UNHCR presenterar emellertid endast 1 % av världens flyktingar för vidarebosättning till säkra länder.

Socialförsäkringsutskottet beslutade i april år 2013 att avvakta resultaten av den beredning som uppges pågå inom Regeringskansliet. Nu närmar sig de svenska truppernas tillbakadragande, utan att någon av dessa tolkar har fått sin ansökan om skydd prövad, och utan att några praktiska eller effektiva förslag om hur Sverige ska uppfylla sitt ansvar gentemot dessa 24 individer har fastställts.

Dessa tolkar har på ett avgörande sätt möjliggjort för de svenska styrkorna att fullfölja det uppdrag som Sveriges riksdag har fattat beslut om. Andra

Fel! Okänt namn på

länder med styrkor i Afghanistan har inte tvekat att skapa särskilda bosättningsprogram för sina lokalanställda. Nu är därför hög tid att avgöra hur skyddet för de tolkar som används av Försvarsmakten, på ett effektivt och meningsfullt sätt, ska kunna garanteras.

Som utgångspunkt för utskottets ställningstagande bör regeringen därför snarast redogöra för hur dess passivitet förhåller sig till de lösningar som andra stater har beslutat om såvitt gäller de lokalanställda tolkar dessa stater har anlitat. Regeringen bör även redogöra för hur en hänvisning till ett FN-program, som inte kan erbjuda några tydliga garantier, förhåller sig till Sveriges internationella åtaganden och ansvar.

Vidare bör regeringen förklara för riksdagen varför dessa 24 personer, som under svåra omständigheter och trots personlig risk har möjliggjort det uppdrag som vi har anförtrott våra trupper i Afghanistan, inte kan betraktas ha en sådan särskild anknytning till Sverige att de bör beviljas uppehållstillstånd före inresan hit, i enlighet med gällande rätt.

Regeringen ska därför senast den 1 mars 2014 för riksdagen redogöra för de konkreta åtgärder som har vidtagits, och/eller planeras vidtas, av behöriga myndigheter i syfte att garantera effektivt skydd för de lokalanställda tolkar som används av Försvarsmakten innan de svenska trupperna drar sig tillbaka från Afghanistan.

Om regeringen konstaterar att nödvändiga åtgärder inte kan vidtas av behöriga myndigheter inom ramen för befintlig lagstiftning, bör regeringen senast den 1 mars 2014 återkomma till riksdagen med förslag till lagändringar som krävs för att garantera ett effektivt skydd för den lokalanställda nyckelpersonal som används av Försvarsmakten vid utlandsoperationer.

Stockholm den 3 oktober 2013

Clas-Göran Carlsson (S)

Carina Adolfsson Elgestam (S)